

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Czesław Siekierski

Warszawa, 28 grudnia 2023 r.
znak sprawy: BM.zp.058.19.2023

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: odpowiedzi na interpelację nr 55

Szanowny Panie Marszałku,

w związku z interpelacją nr 55 złożoną przez Posła na Sejm RP Pana Bartosza Romowicza w sprawie cen kukurydzy, przedstawiam odpowiedzi na pytania zawarte w przedmiotowym piśmie.

1. Jakie działania podjął Minister w celu zmiany niekorzystnej sytuacji na rynku kukurydzy?

3. Jakie instrumenty wsparcia dla rolników- producentów kukurydzy wprowadził Minister do dnia złożenia interpelacji i jakie zamierza wprowadzić? (W tym miejscu podkreślenia wymaga, że interpelacja wpłynęła do ministerstwa 11 grudnia br., zatem zanim zostałem powołany na stanowisko Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.).

Ceny zbóż w kraju podążają za cenami zbóż na rynku unijnym i światowym. Wynika to z faktu, że rynek zbóż jest rynkiem globalnym, ponieważ zboże jest towarem, transportowanym w każdy region świata. Obecnie spadki cen odnotowuje się na całym świecie.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi nie może regulować cen, ponieważ funkcjonujemy w gospodarce wolnorynkowej i byłoby to niezgodne m.in. z przepisami unijnymi. Poza tym jeśli stabilizacja rynku miałyby polegać na utrzymaniu wysokich cen zbóż, w sytuacji spadku cen na rynkach międzynarodowych, to taka stabilizacja doprowadziłaby do: załamania eksportu ziarna z Polski z uwagi na to, że polskie produkty nie byłyby konkurencyjne cenowo na rynku europejskim i światowym, a tym samym załamania krajowego rynku zbóż i rzepaku z uwagi na brak możliwości upłynnienia nadwyżek, a także do zwiększenia przywozu zbóż i rzepaku do Polski, ponieważ produkty te na całym świecie byłyby tańsze niż w Polsce.

W 2023 r. wprowadzono pomoc dla rolników m.in. producentów kukurydzy), w sytuacji spadku dochodów ze sprzedaży ich płodów rolnych, m.in.: dopłaty do sprzedanych zbóż i rzepaku, do zakupu nawozów, paliwa rolniczego, do zakupu materiału siewnego, oraz dla producentów rolnych, którzy w latach 2022-2023 nie otrzymali zapłaty za sprzedaną kukurydzę. Rolnicy mogą także skorzystać z kredytu płynnościowego (2%), a także z kredytu skupowego (2%).

Prowadzimy także inne działania mające na celu stabilizację rynku zbóż, w tym rynku kukurydzy. Polegają one m.in. na:

- rozbudowie infrastruktury transportowej, drogowej i przeładunkowej w Polsce oraz współpracy z eksporterami, dzięki czemu możliwe było zwiększenie eksportu zbóż z Polski do historycznie wysokich poziomów. W sezonie 2022/2023 (1.07.2022 – 30.06.2023) z Polski wyeksportowano 12,8 mln ton zbóż, o 3,6 mln ton więcej niż w sezonie 2021/2022 i o 8,44 mln ton więcej niż w sezonie 2019/2020;
- zwiększaniu tranzytu ukraińskich zbóż przez terytorium Polski do historycznie wysokich poziomów - z miesięcznego poziomu ok. 130 tys. ton w I kwartale br. do 350 tys. ton w październiku 2023 r. i 310 tys. ton w listopadzie. Oznacza to ok. 3-krotny wzrost tranzytu. W skali całego roku, w sumie ponad 2,5 mln ton pszenicy, kukurydzy i rzepaku, które mogłyby trafić na polski rynek, przejechało tranzytem przez nasz kraj;
- wsparciu dla rolników na rozbudowę silosów i magazynów zbożowych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności. Daje to ponad 1 milion ton dodatkowej pojemności magazynowej;

- zablokowaniu w połowie kwietnia 2023 r. importu zbóż z Ukrainy, a od 16.09.2023 r. także niektórych produktów ich przetwórstwa. Zakaz obowiązuje do odwołania;
- pomocy finansowej dla firm, które skupiły kukurydzę mokrą w 2022 r. i są w złej kondycji finansowej na skutek skokowego spadku cen kukurydzy zakupionej przez te firmy w zeszłym roku i braku możliwości sprzedaży kukurydzy bez straty. Pomoc pozwala na kontynuację skupu kukurydzy od rolników przez te firmy w trakcie tegorocznych żniw kukurydzianych. Do 19 grudnia br. ARiMR przekazała ponad 226 mln zł do 757 beneficjentów, wypłata środków jest kontynuowana;
- zgłaszaniu problemu niskich cen zbóż, szczególnie kukurydzy, na forum Unii Europejskiej.

Duże zapasy zbóż są wynikiem nie tylko przywozu z Ukrainy, ale też wysokiej produkcji w kraju w ostatnich latach. Większa podaż na rynku tworzy presję na spadki cen kukurydzy.

W celu zwiększenia możliwości wykorzystania zarówno krajowej produkcji kukurydzy, jak i produkowanego z niej bioetanolu, ustawą z dnia 13 lipca 2023 r. o ułatwieniach w przygotowaniu i realizacji inwestycji w zakresie biogazowni rolniczych, a także ich funkcjonowaniu, wprowadzono zmiany w zasadach funkcjonowania krajowego rynku biopaliw. W wyniku tych zmian, z dniem 1 stycznia 2024 r. wprowadzony zostanie europejski standard benzyny E10 w ramach paliw E95, polegający na zwiększeniu udziału biokomponentów z 5% objętości do 10% objętości benzyn, co powinno zwiększyć zapotrzebowanie na bioetanol, a tym samym zboża o dodatkowe około 400-500 tys. ton. Obecnie do produkcji bioetanolu na cele biopaliwowe w Polsce wytwórcy wykorzystują około 790 tys. ton krajowej kukurydzy. W pierwszym półroczu 2023 r. wytwórcy przetworzyli na bioetanol około 370 tys. ton kukurydzy wyprodukowanej w Polsce. Deklarowane moce produkcyjne wynoszą około 744 tys. ton bioetanolu.

Dodatkowo Rada Ministrów w dniu 7 grudnia 2023 r. przyjęła rozporządzenie zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, które wprowadza m.in.: uruchomienie pomocy dla producentów kukurydzy.

Wysokość pomocy ustala się jako iloczyn deklarowanej przez producenta kukurydzy we wniosku o przyznanie płatności bezpośrednich, o których mowa w ustawie z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027, powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, nie większej niż 100 ha, i stawki pomocy.

Stawka pomocy wynosi:

1. 1000 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych w województwie lubelskim i podkarpackim;
2. 700 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę położonych w województwie małopolskim, mazowieckim, świętokrzyskim i podlaskim;
3. 500 zł na 1 ha powierzchni upraw kukurydzy, z wyłączeniem kukurydzy na kiszonkę, położonych w pozostałych województwach.

Powyższa pomoc będzie mogła być udzielana od dnia ogłoszenia pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o zgodności ze wspólnym rynkiem pomocy publicznej określonej w nowelizowanych przepisach.

Ww. rozwiązania dopłat do kukurydzy wydał poprzedni rząd, ale nie zapewnił środków na ich realizację, konieczne zatem było zwiększenie budżetu dla rolnictwa.

Ponadto, uprzejmie informuję, że na podstawie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w 2023 r. wprowadzono szereg instrumentów wsparcia dla producentów rolnych, które przyczyniły się do ograniczenia kosztów produkcji w związku z destabilizacją na rynku rolnym spowodowaną agresją Rosji na Ukrainę, w tym m.in.:

- dofinansowanie zakupu w okresie od dnia 16 maja 2022 r. do dnia 15 maja 2023 r. nawozów mineralnych innych niż wapno nawozowe i wapno nawozowe zawierające magnez od podmiotów prowadzących działalność w zakresie obrotu nawozami lub sprzedaży nawozów,

- możliwość udzielania pomocy dla producentów rolnych, którym zagraża utrata płynności finansowej w związku z zakłóceniami na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy w formie preferencyjnych kredytów płynnościowych (2%);

Przepisami ww. rozporządzenia wydłużono do 30 czerwca 2024 r. termin udzielania kredytów „płynnościowych” dla producentów rolnych oraz kredytów „skupowych”.

Wraz z wydłużeniem okresu udzielania kredytów „płynnościowych” dla producentów rolnych przewidziano również podwyższenie limitu akcji kredytowej dla tych kredytów z 10 mld zł do 12,5 mld zł.

Ze względu na wysokie koszty zakupu paliwa rolniczego w 2023 roku ustawą z dnia 9 maja 2023 r. o zmianie ustawy o zwrocie podatku akcyzowego zawartego w cenie oleju napędowego wykorzystywanego do produkcji rolnej wprowadzono dwie dodatkowe formy pomocy dla producentów rolnych:

- dodatkowy limit zużywanego oleju napędowego dla producentów świń, owiec, kóz i koni,
- dodatkową pomoc zwiększającą stawkę zwrotu kosztów zakupu oleju napędowego zakupionego w okresie od dnia 1 lutego 2023 r. do końca lipca 2023 r. do pozostającego w dyspozycji producenta rolnego limitu na II nabór wniosków o 0,54 zł/litr ON, tj. do kwoty do 2 zł/ litr ON (pomoc dla MŚP).

Producenci rolni składali wnioski o zwrot podatku w odniesieniu do świń, owiec, kóz i koni oraz o dodatkową pomoc w drugim terminie składania wniosków o zwrot podatku, tj. od dnia 1 sierpnia do dnia 31 sierpnia.

Dodatkowa pomoc została zatwierdzona przez Komisję Europejską w związku z zagrożeniem utraty płynności finansowej w gospodarstwach rolnych na skutek zakłóceń na rynku rolnym spowodowanymi agresją Federacji Rosyjskiej wobec Ukrainy z terminem realizacji do końca grudnia 2023 r.

Ponadto w związku z destabilizacją na rynku rolnym spowodowaną agresją Rosji na Ukrainę, wprowadzono:

1. pomoc dla producentów rolnych którzy sprzedali pszenicę, grykę lub kukurydzę od 1 grudnia 2022 do 14 kwietnia 2023 r., podmiotom prowadzącym działalność w zakresie obrotu zbożami, skupu lub przetwórstwa

zbóż, jak również podmiotom skupującym zboża w związku z prowadzoną przez te podmioty produkcją zwierzęcą,

2. pomoc dla producentów rolnych, którzy w 2022 r. lub w 2023 r. co najmniej raz nie otrzymali zapłaty za sprzedaną kukurydzę,
3. pomoc dla producentów rolnych, którzy spełnili warunki przyznania pomocy, o której mowa w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 21 kwietnia 2023 r. w sprawie realizacji przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zadań związanych z ustanowieniem środka wsparcia w sytuacjach nadzwyczajnych dla sektorów zbóż i nasion oleistych (Dz.U. poz. 762, 928 i 1320), i mimo tego nie otrzymali tej pomocy.

Jednocześnie na podstawie przepisów ww. rozporządzenia wprowadzono również możliwość udzielenia pomocy finansowej podmiotowi:

1. prowadzącemu działalność w zakresie skupu zbóż lub obrotu zbożami, który nabył od dnia 15 września 2022 r. do dnia 31 grudnia 2022 r. od producenta rolnego będącego producentem kukurydzy, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, kukurydzę, która nie została poddana procesowi suszenia, zwaną dalej „mokrą kukurydzą”,
2. prowadzącemu działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż, lub obrotu materiałem siewnym roślin rolniczych, o którym mowa w przepisach o nasiennictwie, lub skupu lub mrożenia owoców miękkich, jeżeli nabył zboża w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r., nasiona roślin rolniczych od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 15 października 2023 r. lub owoce miękkie w okresie od dnia 1 czerwca 2023 r. do dnia 30 września 2023 r. od:
 - a. producenta rolnego, któremu został nadany numer identyfikacyjny w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, lub
 - b. podmiotu prowadzącego działalność w zakresie obrotu zbożami lub skupu zbóż lub skupu owoców miękkich, który nabywa zboża lub owoce miękkie od producenta rolnego, któremu został nadany numer identyfikacyjny

w trybie przepisów o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, lub

- c. prowadzącemu działalność oznaczoną kodem 11.01.Z zgodnie z klasyfikacją w Polskiej Klasyfikacji Działalności, jeżeli nabył zboża w okresie od dnia 1 października 2022 r. do dnia 31 sierpnia 2023 r. od producenta rolnego lub podmiotu.

Pomoc polega na stosowaniu przez okres nie dłuższy niż 18 miesięcy dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielonych podmiotowi do dnia 30 czerwca 2024 r.

Przedstawiając powyższe informuję, że Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi na bieżąco monitoruje sytuację na rynku zbóż i podejmuje działania na tym rynku w celu jego stabilizacji.

2. *Jakie ilości ziarna kukurydzy z terenu Ukrainy w 2022 i 2023 roku trafiło na polski rynek?*

W 2022 r. do Polski zaimportowano z Ukrainy do Polski ok. 1,9 mln ton kukurydzy, natomiast wyeksportowano z Polski 3,9 mln ton kukurydzy (zarówno pochodzenia polskiego jak i wcześniej zaimportowanej do Polski m.in. z Ukrainy).

W 2023 r. do Polski zaimportowano dotychczas z Ukrainy ok. 598 tys. ton kukurydzy, natomiast w tym czasie wyeksportowano z Polski 3,4 mln ton kukurydzy (zarówno pochodzenia polskiego jak i wcześniej zaimportowanej do Polski m.in. z Ukrainy).

4. *Jaka jest wysokość produkcji ziarna kukurydzy w Polsce i jakie ma odniesienie do produkcji z lat poprzednich?*

Zgodnie z informacją GUS z 18 grudnia br. zbiory kukurydzy w Polsce w 2023 r. wyniosły 9,2 mln ton w porównaniu do dotychczas rekordowej produkcji kukurydzy w 2022 r. - 8,5 mln ton. Zbiory kukurydzy i powierzchnia zasiewów w 2022 i 2023 r. były około dwukrotnie wyższe od średniej w 2019 roku i w latach wcześniejszych. Tymczasem zużycie kukurydzy w Polsce w ostatnich latach wzrosło w dużo mniejszym

stopniu niż produkcja tj. do ok. 4,5 mln ton. Dlatego dla zbilansowania rynku w sezonie 2023/2024 będzie trzeba utrzymywać wysoki eksport kukurydzy.

Z wyrazami szacunku

Czesław Siekierski

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów – Departament Spraw Parlamentarnych